

nu er, vil Formanden slet ikke kunne have nogen Mening om disse Spørgsmaal, hvor der reises en Klage, som jo kan ske og er slet, men maa alene henbise til Eksaminator og Censor, der jo til Dels selv ere Part i Sagen. Jeg skal imidlertid ikke blive vidtløftigere i Behandlingen af dette Spørgsmaal, hvorom jeg før har haft Lejlighed til at udtale mig udførligere, men indskrænke mig til dette, som maaske før ikke er tilstrækkelig fremhævet, men gaa over til Betragtning af Ministeriets Betæneligheder ved en saadan Forandring. Og jeg skal her forudstikke den Bemærkning, at naar Ministeriet har Betænelighed ved at henlægge Eksamen til Seminarierne efter Studentereksamen's Forbillede, fordi Skolelærereksamen mere har Præg af en Embedsøksamen, medens Studentereksamen maa betragtes som en Forberedelseseksamen, saa er denne Opfattelse af de to Eksamina selvfølgelig fuldkommen korrekt. Hovedsagen bliver imidlertid efter min Opfattelse det, der er fælles for Studentereksamen og Embedsøksamen, at Eksaminanderne ved begge Eksamina eksamineres af deres Lærere. Og Seminarielærerne have det til fælles med Universitetslærerne, med hvem vi ellers ikke gøre Fordring paa at sammenligne os, at de ordentligvis ikke ere Væltiebhøvere, men meddele Undervisningen i Form af Foredrag, om hvilke og efter hvilke der saa bagefter samtales med Eleverne i et Slags Eksaminatorier.

Jø øvrigt har Ministeriet bemærket, at dets Betæneligheder ere tvende, af hvilke den første er hentet fra, hvad der efter Ministeriets Opfattelse maatte blive en nødvendig Følge af, at man foretog denne Forandring, at man da ikke blot maatte indrømme Statsseminarierne, men ogsaa visse Privatseminarier samme Ret til at holde Afgangsprøve over deres Dimittender. Ogsaa før min Betragtning stiller dette sig som en nødvendig Konsekvens. Uden at søge at komme ind paa de private Seminariers og Eksamenkommissionens Historie skal jeg kun tillade mig at bemærke, at nu bestaa en Gang de private Seminarier, og med de Begunstigelser, der paa forskellige Maader ere blevene dem til Del, f. Eks. ikke mindst den halve Del af Statsunderstøttelser til trængende Elever, kan man ikke undre sig over, at de, om de end maaske betragte sig selv som et Slags Stedbørn, dog maa betragte sig som havende Foden inden for Huset, og ogsaa af os andre, med hvilke Dyne og hvilket Sind vi ellers betragte deres Virksomhed, maa betragtes som Faktorer, med hvilke der maa regnes i dette Spørgsmaal. Jeg formaar heller ikke at indse, at det er eller vil være til Skade for Lærerstandens Udvikling og Uddannelse, hvis Prøven henlægges til de bestaaende private Seminarier, der dog i Forvejen forberede Dimittender, af hvilke en stor Del antages. Tværtimod vilde det maaske for at bruge et moderne Udtryk bidrage til at højne Forberedelsen, naar Censurkommissionen ved sin Nærværelse paa Stedet fik Lejlighed til at overbevise sig om disse Forberedelsesanstalters Indretning og Ledelse. Derved vilde formentlig Staten, som det synes ønsket, kunne øve en Kontrol med dem af en virkelig effektiv og tilstrækkelig betryggende Natur. I hvert Fald synes den Henvisning, som Ministeriet i anden Aaledning giver til, at Afgangen til Eksamenkommissionens Prøve mulig maatte betinges af en Dimissionsattest, udstedt af et Statsseminarium eller af et anerkendt Fritseminarium, ikke fuldkommen at staa i Samklang med den udtalte Frygt for, at der mangler Sikkerhed for disse Seminariers fyldestgørende Ledelse og Indretning. Derimod vil der ved Henlæggelsen af Prøven til Seminarierne ganske vist opstaa nogen Vanskelighed med Hensyn til Privatistene. At bevare en Eksamenkommission for disse's Skyld, vil dog vel næppe kunne anses for anbefalelsesværdigt. Derved vilde der vist blive rejst en vældig Anklage, hentet fra en af de oftest paaberaabte Grunde for Eksamenkommissionens Indførelse, Ligestillelse for alle. Dette synes dog heller ikke at være ubetinget nødvendigt. Privatister har der jo altid været, og naar de tidligere ere blevene prøvede ved Seminarierne: Statsseminarierne, saa vilde de jo ogsaa nu, hvis Prøven henlægges til Statsseminarierne og anerkendte private Seminarier, kunne prøves ved disse. I dette Fald burde der da vistnok vedtages Bestemmelser, der kunde sikre, at ingen i det hele meldte sig til Skolelærereksamen, uden at han havde en Dimission, hvis Kvalifikationer nærmere vilde være at bestemme, der indmeldte ham, og under hvis Ansvar, der ligeledes vilde være nærmere at bestemme, han stedtes til Prøven og saaledes medbragte nogenlunde fyldestgørende Garantier for, at han var kvalificeret til Prøven. Dog kunde det maaske tilstedes Eksaminander, der havde taget Studentereksamen med første Karakter, at melde sig til Prøven uden Dimission, dog at de ikke bleve fritagne for at underkaste sig Prøve i noget af de befalede Fag. Dette forudsætter selvfølgelig, at man i det hele bibeholdt saatalte Privatister. Det skal ikke nægtes, at der har været Privatister, der som Lærere have gjort fortrinlig Fyldest og bidraget deres Del til Skolens frugtbringende Udvikling; men paa den anden Side er det vistnok almindelig erkendt, at det er ikke fra dem, at Skolen venter og henter sine bedste Kræfter. Og